

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2000 vp

Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta puitepäätökseksi muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvistä petoksista ja väärennysrikoksista

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 24 päivänä marraskuuta 1999 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta puitepäätökseksi muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvistä petoksista ja väärennysrikoksista (U 40/1999 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Jarmo Littunen ja lainsäädäntöneuvos Lena Andersson, oikeusministeriö
- lakiasiainpäällikkö Arno Lindgren, Suomen Pankki.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Puitepäätöksen tavoitteena on varmistaa, että kaikkiin muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvät petokset katsotaan kaikissa jäsenvaltioissa rikoksiksi, joista voidaan määrätä tehokas, suhteellinen ja vakuuttava rangaistus. Tarkoituksena on luoda asianmukaiset yhteistyöjärjestelyt näiden rikosten syytteesenpanolle.

Suomen aineellinen lainsäädäntö vastaa olenaisilta osin puitepäätösehdotuksen asettamia vaatimuksia.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus puitepäätökseksi on sisällöltään tärkeä ja suhtautuu

asiaan myönteisesti. Ehdotettuun puitepäätökseen ei liity Suomen näkökulmasta ongelmia. Komission ehdotuksessa ei kuitenkaan ole kaikilta osin otettu huomioon aiemmista luonnoksista työryhmässä käytyä keskustelua, ja on mahdollista, että puitepäätöstä tullaan työryhmässä vielä muuttamaan sekä sisällöltään että systematiikaltaan. Ei esimerkiksi ole selvää, että kaikista ehdotetuista tekemuodoista on tarpeen ottaa määräyksiä puitepäätökseen. Anastetun tai väärennetyn maksuvälineen vastaanottaminen on esimerkiksi joka tapauksessa jo säädetty petoksena rangaistavaksi silloin, kun jollekulle aiheutetaan taloudellista vahinkoa.

Ei ole myöskään selvää se, että oikeushenkilön rangaistusvastuulla voitaisiin maksuvälinerikoksissa saavuttaa käytännön hyötyjä. Edelleen on syytä vielä tarkemmin arvioida, voidaan-ko ja onko tarpeen asettaa yrityksille ilmoitus-

velvollisuus maksuvälinerikoksista. Suomen lainsäädännössä tällainen ilmoitusvelvollisuus olisi poikkeuksellinen. Ehdotuksen tarkempi käsittely neuvoston työryhmässä jatkuu edelleen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää tärkeänä Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteistyötä talousrikollisuuden torjunnassa ja suhtautuu myönteisesti ehdotukseen maksuvälinerikoksia koskevaksi puitepää-
tökseksi.

Valtioneuvosto ilmoittaa suhtautuvansa varauksellisesti siihen, että oikeushenkilön rangaistusvastuu ulotettaisiin maksuvälinerikoksiin ja yritykset veloitettaisiin ilmoittamaan maksuvälinerikoksista. Varauksellisuus on perusteltua. Kun oikeushenkilön rangaistusvastuu otettiin Suomessa käyttöön vuonna 1995, sen soveltamisalan piiriin kuuluvat rikokset rajattiin suppeasti. Vuosien myötä uusia rikoksia on si-

sällytetty yhteisösakon piiriin. Oikeushenkilön rangaistusvastuun soveltamisalan laajentamista ja rangaistusuhan tarpeellisuutta tulee arvioida kokonaisuutena, ensisijaisesti kansallisista kriminaalipoliittisista tarpeista. Valiokunta ei kannata kansallisesta lainsäädännöstä poikkeavaa ehdotusta velvoittaa yritykset ilmoittamaan maksuvälinerikoksista.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Henrik Lax /r
vpj. Matti Vähänäkki /sd
jäs. Leena-Kaisa Harkimo /kok
Jyri Häkämies /kok
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /skl
Annika Lapintie /vas
Paula Lehtomäki /kesk

Kari Myllyniemi /kesk
Kirsi Ojansuu /vihr
Veijo Puhjo /vas
Susanna Rahkonen /sd
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /kesk
Marja Tiura /kok
Lasse Virén /kok.